NN 64/2018 (18.7.2018.), Zakon o elektroničkom novcu

HRVATSKI SABOR

1304

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O ELEKTRONIČKOM NOVCU

Proglašavam Zakon o elektroničkom novcu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 6. srpnja 2018.

Klasa: 011-01/18-01/77
Urbroj: 71-06-01/1-18-2
Zagreb, 10. srpnja 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O ELEKTRONIČKOM NOVCU

GLAVA I.
OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju:

1. elektronički novac i izdavatelji elektroničkog novca

2. izdavanje i iskup elektroničkog novca

3. uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada institucija za elektronički novac osnovanih u Republici Hrvatskoj, uključujući malu instituciju za elektronički novac te nadzor nad njihovim poslovanjem i

4. uvjeti pod kojima institucije za elektronički novac osnovane izvan Republike Hrvatske mogu poslovati u Republici Hrvatskoj.

Usklađenost s pravnim aktima Europske unije

Članak 2.

Ovim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzimaju se sljedeći akti Europske unije:

1. Direktiva 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (Tekst značajan za EGP), (SL L 267, 10. 10. 2009., u daljnjem tekstu: Direktiva (EU) 2009/110/EZ) te

2. Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (Tekst značajan za EGP), (SL L 337, 23. 12. 2015., u daljnjem tekstu: Direktiva (EU) 2015/2366).

Pojmovi

Članak 3.

(1) U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *distributer* jest fizička ili pravna osoba koja obavlja distribuciju i/ili iskup elektroničkog novca u ime i za račun institucije za elektronički novac odnosno male institucije za elektronički novac

2. *država članica* jest država članica Europske unije te država potpisnica Ugovora o Europskome gospodarskom prostoru

3. *država članica domaćin* jest država članica koja nije matična država članica, a u kojoj izdavatelj elektroničkog novca ima podružnicu, zastupnika ili distributera ili izdaje elektronički novac i pruža platne usluge neposredno

4. *eksternalizacija* jest ugovorno povjeravanje trećima obavljanja operativnih ili drugih aktivnosti institucije za elektronički novac odnosno male institucije za elektronički novac koje bi inače one same obavljale

5. *elektronička komunikacijska mreža* jest elektronička komunikacijska mreža kako je određena zakonom kojim su uređene elektroničke komunikacije

6. *elektronička komunikacijska usluga* jest elektronička komunikacijska usluga kako je određena zakonom kojim su uređene elektroničke komunikacije

7. *elektronički novac* jest elektronički, uključujući i magnetski, pohranjena novčana vrijednost koja je izdana nakon primitka novčanih sredstava u svrhu izvršavanja platnih transakcija u smislu zakona kojim se uređuje platni promet i koju prihvaća fizička ili pravna osoba koja nije izdavatelj toga elektroničkog novca, a koja čini novčano potraživanje prema izdavatelju

8. *inicijalni kapital* jest kapital koji se sastoji od jedne ili više stavki iz članka 26. stavka 1. točaka od a) do e) Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27. 6. 2013., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 575/2013)

9. *institucija za elektronički novac* jest pravna osoba koja je od nadležnog tijela matične države članice dobila odobrenje za izdavanje elektroničkog novca

10. *institucija za elektronički novac iz treće države* jest pravna osoba osnovana u trećoj državi koja je prema propisima te države ovlaštena izdavati elektronički novac odnosno pružati platne usluge koje su povezane s izdavanjem elektroničkog novca

11. *korisnik platnih usluga* jest korisnik kako je određen zakonom kojim se uređuje platni promet

12. *kvalificirani udio* jest udio u smislu članka 4. stavka 1. točke 36. Uredbe (EU) br. 575/2013

13. *mala institucija za elektronički novac* jest pravna osoba osnovana u Republici Hrvatskoj koju je Hrvatska narodna banka upisala u registar iz članka 28. ovoga Zakona

14. *matična država članica* jest država članica u kojoj se nalazi registrirano sjedište izdavatelja elektroničkog novca, a ako izdavatelj elektroničkog novca nema registrirano sjedište prema svojem nacionalnom pravu, tada je to država članica u kojoj se nalazi njegovo mjesto uprave

15. *osjetljivi podaci o plaćanju* jesu podaci kako su određeni zakonom kojim se uređuje platni promet

16. *platna transakcija* jest transakcija kako je određena zakonom kojim se uređuje platni promet

17. *platni instrument* jest instrument kako je određen zakonom kojim se uređuje platni promet

18. *potrošač* jest fizička osoba koja u ugovorima o izdavanju elektroničkog novca obuhvaćenima ovim Zakonom djeluje izvan područja svoje gospodarske djelatnosti ili slobodnog zanimanja

19. *prosječni neiskorišteni elektronički novac* jest prosječni ukupni iznos financijskih obveza izdavatelja elektroničkog novca koje se odnose na izdani elektronički novac na kraju svakoga kalendarskog dana tijekom prethodnih šest kalendarskih mjeseci i koji se izračunava u skladu s člankom 34. ovoga Zakona

20. *račun za plaćanje* jest račun kako je određen zakonom kojim se uređuje platni promet

21. *radni dan* jest dan na koji izdavatelj elektroničkog novca izdaje elektronički novac

22. *regulatorni kapital* jest kapital uređen člankom 4. stavkom 1. točkom 118. Uredbe (EU) br. 575/2013, pri čemu je najmanje 75% osnovnoga kapitala u obliku redovnoga osnovnoga kapitala iz članka 50. te Uredbe, a dopunski kapital jednak je ili manji od jedne trećine osnovnoga kapitala

23. *suradnik stjecatelja kvalificiranog udjela u instituciji za elektronički novac* jest:

– svaka fizička osoba koja je na rukovodećem položaju u pravnom subjektu u kojem je namjeravani stjecatelj kvalificiranog udjela u instituciji za elektronički novac na rukovodećem položaju ili stvarni vlasnik nad pravnim subjektom

– svaka fizička osoba koja je stvarni vlasnik pravnog subjekta u kojem je namjeravani stjecatelj kvalificiranog udjela u instituciji za elektronički novac na rukovodećem položaju

– svaka fizička osoba koja s namjeravanim stjecateljem kvalificiranog udjela u instituciji za elektronički novac ima zajedničko stvarno vlasništvo nad pravnim subjektom

24. *suradnik podnositelja zahtjeva za izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave institucije za elektronički novac* jest:

– svaka fizička osoba koja je na rukovodećem položaju u pravnom subjektu u kojem je kandidat za člana uprave institucije za elektronički novac na rukovodećem položaju ili stvarni vlasnik nad pravnim subjektom

– svaka fizička osoba koja je stvarni vlasnik pravnog subjekta u kojem je kandidat za člana uprave institucije za elektronički novac na rukovodećem položaju

– svaka fizička osoba koja s kandidatom za člana uprave institucije za elektronički novac ima zajedničko stvarno vlasništvo nad pravnim subjektom

25. *trajni nosač podataka* jest svako sredstvo koje imatelju elektroničkog novca omogućuje pohranjivanje informacija upućenih osobno njemu na način da su mu one dostupne za buduću uporabu u razdoblju koje odgovara svrsi informacija i koje omogućuje reproduciranje pohranjenih informacija u nepromijenjenom obliku

26. *treća država* jest svaka država koja nije država članica

27. *uska povezanost* jest uska povezanost kako je uređena člankom 4. stavkom 1. točkom 38. Uredbe (EU) br. 575/2013

28. *zastupnik* jest fizička ili pravna osoba koja pruža platne usluge u ime i za račun institucije za elektronički novac odnosno male institucije za elektronički novac.

(2) Pojam *platna usluga* u ovom Zakonu ima isto značenje kako je određeno zakonom kojim se uređuje platni promet, a obuhvaća sljedeće usluge koje izdavatelji elektroničkog novca mogu, osim izdavanja elektroničkog novca, obavljati kao svoju djelatnost:

1. usluge koje omogućuju polaganje gotova novca na račun za plaćanje, kao i svi postupci koji su potrebni za vođenje računa za plaćanje

2. usluge koje omogućuju podizanje gotova novca s računa za plaćanje, kao i svi postupci koji su potrebni za vođenje računa za plaćanje

3. usluge izvršenja platnih transakcija, uključujući prijenos novčanih sredstava na račun za plaćanje kod korisnikova pružatelja platnih usluga ili kod drugog pružatelja platnih usluga, i to:

a) izvršenje izravnih terećenja, uključujući jednokratna izravna terećenja

b) izvršenje platnih transakcija putem platnih kartica ili sličnog sredstva ili

c) izvršenje kreditnih transfera, uključujući trajne naloge

4. usluge izvršenja platnih transakcija u kojima su novčana sredstva pokrivena kreditnom linijom za korisnika platnih usluga, i to:

a) izvršenje izravnih terećenja, uključujući jednokratna izravna terećenja

b) izvršenje platnih transakcija putem platnih kartica ili sličnog sredstva ili

c) izvršenje kreditnih transfera, uključujući trajne naloge

5. usluge izdavanja platnih instrumenata i/ili prihvaćanja platnih transakcija

6. usluge novčanih pošiljaka

7. usluge iniciranja plaćanja i

8. usluge informiranja o računu.

(3) Svi izrazi koji se upotrebljavaju u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Novčana vrijednost koja se ne smatra elektroničkim novcem

Članak 4.

U smislu ovoga Zakona elektroničkim novcem ne smatra se:

1. novčana vrijednost pohranjena na instrumentima koji se mogu upotrebljavati samo ograničeno i koji ispunjavaju jedan od sljedećih uvjeta:

a) omogućuju imatelju stjecanje robe ili usluga samo u prostorijama izdavatelja ili unutar ograničene mreže pružatelja usluga u okviru izravnoga trgovačkog ugovora s profesionalnim izdavateljem

b) mogu se upotrebljavati samo za stjecanje vrlo ograničenog izbora robe ili usluga

c) vrijede samo u jednoj državi članici i dostupni su na zahtjev poduzeća ili subjekta javnog sektora, a uređuje ih nacionalno ili regionalno tijelo javne vlasti za posebne socijalne ili porezne svrhe za stjecanje određene robe ili usluga od dobavljača koji s izdavateljem imaju trgovački ugovor

2. novčana vrijednost kojom se koristi za izvršenje platnih transakcija koje provodi pružatelj elektroničkih komunikacijskih mreža ili usluga koje se pružaju uz elektroničke komunikacijske usluge za korisnika te mreže ili usluge, pri čemu korisnik unaprijed uplaćuje sredstva tom pružatelju, i to:

a) za kupnju digitalnog sadržaja i glasovnih usluga, bez obzira na uređaj koji se upotrebljava za kupnju ili potrošnju digitalnog sadržaja, a naplaćuje se korisniku zajedno s elektroničkim komunikacijskim uslugama ili

b) koje se obavljaju s ili preko elektroničkog uređaja u dobrotvorne svrhe ili za kupnju karata, a koje se naplaćuju korisniku zajedno s elektroničkim komunikacijskim uslugama pod sljedećim uvjetima:

– iznos pojedinačne platne transakcije iz podtočaka a) i b) ove točke ne prelazi 375,00 kuna i

– ukupni iznos platnih transakcija pojedinoga korisnika ne prelazi 2250,00 kuna mjesečno.

Izdavatelji elektroničkog novca

Članak 5.

(1) Izdavatelji elektroničkog novca u Republici Hrvatskoj mogu biti:

1. kreditna institucija, i to:

a) kreditna institucija osnovana u Republici Hrvatskoj

b) kreditna institucija osnovana u drugoj državi članici u smislu članka 4. stavka 1. točke 1. Uredbe (EU) br. 575/2013, uključujući njezinu podružnicu u smislu članka 4. stavka 1. točke 17. te Uredbe kad je ta podružnica osnovana u Republici Hrvatskoj

c) kreditna institucija iz treće države preko svoje podružnice osnovane u Republici Hrvatskoj

2. institucija za elektronički novac, i to:

a) institucija za elektronički novac osnovana u Republici Hrvatskoj

b) institucija za elektronički novac osnovana u drugoj državi članici, uključujući njezinu podružnicu kad je ta podružnica osnovana u Republici Hrvatskoj

c) institucija za elektronički novac iz treće države preko svoje podružnice osnovane u Republici Hrvatskoj

3. mala institucija za elektronički novac osnovana u Republici Hrvatskoj

4. Hrvatska narodna banka kada ne djeluje u svojstvu monetarne vlasti ili druge javne vlasti

5. Republika Hrvatska i jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave kada djeluje u svojstvu javne vlasti

6. Europska središnja banka i središnje banke drugih država članica kada ne djeluju u svojstvu monetarne ili druge javne vlasti.

(2) Izdavanje elektroničkog novca u Republici Hrvatskoj smiju obavljati samo izdavatelji iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Izdavatelji iz stavka 1. točke 1. podtočaka a) i c) ovoga članka mogu izdavati elektronički novac u skladu s odobrenjem izdanim prema odredbama zakona kojim se uređuje njihovo poslovanje.

(4) Izdavatelji iz stavka 1. točke 2. podtočaka a) i c) i točke 3. ovoga članka mogu izdavati elektronički novac i pružati platne usluge u granicama rješenja izdanih prema odredbama ovoga Zakona.

(5) Pravo osoba iz stavka 1. točaka od 4. do 6. ovoga članka na izdavanje elektroničkog novca uređuje se propisima kojima se uređuju te osobe, njihove zadaće i nadležnosti.

(6) Izdavatelji iz stavka 1. točke 1. podtočke b) i točke 2. podtočke b) ovoga članka mogu izdavati elektronički novac u granicama odobrenja koje je izdalo nadležno tijelo matične države članice, i to na način određen ovim Zakonom i drugim zakonima kojima se uređuje njihovo poslovanje.

Izvješća o izdavanju elektroničkog novca

Članak 6.

(1) Hrvatska narodna banka određuje obveznike, sadržaj, način i rokove statističkog izvješćivanja o izdavanju, distribuciji i iskupu elektroničkog novca i prijevarama u odnosu na izdavanje, distribuciju i iskup elektroničkog novca.

(2) Obveznici izvješćivanja o izdavanju, distribuciji i iskupu elektroničkog novca mogu biti izdavatelji elektroničkog novca iz članka 5. stavka 1. točaka od 1. do 3. ovoga Zakona te subjekti koji izdaju novčanu vrijednost koja se ne smatra elektroničkim novcem u skladu s člankom 4. ovoga Zakona.

(3) Obveznici izvješćivanja o izdavanju, distribuciji i iskupu elektroničkog novca dužni su izvješćivati Hrvatsku narodnu banku u skladu s propisima iz stavaka 8. i 9. ovoga članka.

(4) Hrvatska narodna banka ovlaštena je koristiti se podacima prikupljenima u izvješćima iz stavka 3. ovoga članka u svrhu bonitetnog nadzora poslovanja izdavatelja elektroničkog novca iz svoje nadležnosti.

(5) Hrvatska narodna banka ovlaštena je kao obveznike za dostavu izvješća u informativne i statističke svrhe odrediti i institucije za elektronički novac iz drugih država članica koje posluju na području Republike Hrvatske preko podružnice ili distributera.

(6) Obveznici izvješćivanja iz stavka 5. ovoga članka dužni su izvješćivati Hrvatsku narodnu banku u skladu s regulatornim tehničkim standardima kojima se uređuje okvir za suradnju i razmjenu informacija između nadležnih tijela država članica, a koje kao delegirani akt donosi Europska komisija na temelju članka 29. stavka 7. Direktive (EU) 2015/2366.

(7) Hrvatska narodna banka ovlaštena je koristiti se podacima prikupljenima u izvješćima iz stavka 6. ovoga članka u svrhu nadzora nad primjenom odredbi glava II. i III. ovoga Zakona od strane institucije za elektronički novac koja posluje na području Republike Hrvatske preko podružnice ili distributera korištenjem prava poslovnog nastana.

(8) Hrvatska narodna banka donosi podzakonski propis kojim se određuju obveznici, sadržaj, način i rokovi statističkog izvješćivanja iz stavka 1. ovoga članka.

(9) Hrvatska narodna banka donosi podzakonski propis kojim se uređuje izvješćivanje o prijevarama u odnosu na izdavanje, distribuciju i iskup elektroničkog novca radi usklađivanja sa smjernicama Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo o zahtjevima izvješćivanja o prijevarama u skladu s člankom 96. stavkom 6. Direktive (EU) 2015/2366.

GLAVA II.
IZDAVANJE I ISKUPLJIVOST ELEKTRONIČKOG NOVCA

Izdavanje i iskupljivost

Članak 7.

(1) Izdavatelj elektroničkog novca dužan je izdati elektronički novac nakon primitka novčanih sredstava u iznosu čija je vrijednost jednaka primljenoj novčanoj vrijednosti.

(2) Izdavatelj elektroničkog novca dužan je na zahtjev imatelja elektroničkog novca odmah isplatiti novčanu vrijednost elektroničkog novca (iskup elektroničkog novca) po nominalnoj vrijednosti.

(3) U ugovoru između izdavatelja elektroničkog novca i imatelja elektroničkog novca moraju biti jasno navedeni uvjeti iskupljivosti elektroničkog novca, uključujući i sve pripadajuće naknade.

(4) Na izmjene i otkaz ugovora između izdavatelja elektroničkog novca i imatelja elektroničkog novca kojim se uređuje izdavanje i iskup elektroničkog novca na odgovarajući se način primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje platni promet o izmjenama i prestanku ugovora.

(5) Izdavatelj elektroničkog novca dužan je dati informacije imatelju elektroničkog novca o uvjetima iz stavka 3. ovoga članka prije nego što se imatelj elektroničkog novca obveže ponudom ili ugovorom o izdavanju elektroničkog novca.

(6) Izdavatelj elektroničkog novca smije imatelju elektroničkog novca naplatiti naknadu za iskup elektroničkog novca samo ako je tako navedeno u ugovoru iz stavka 3. ovoga članka, i to samo u sljedećim slučajevima:

1. ako je ugovorom o izdavanju elektroničkog novca predviđen rok važenja ugovora, a imatelj elektroničkog novca otkaže ugovor prije isteka takvog roka važenja

2. ako imatelj elektroničkog novca zahtijeva iskup elektroničkog novca prije prestanka ugovora o izdavanju elektroničkog novca osim u slučaju iz točke 1. ovoga stavka ili

3. ako imatelj elektroničkog novca zahtijeva iskup elektroničkog novca nakon isteka roka od godinu dana od dana prestanka ugovora o izdavanju elektroničkog novca.

(7) Ako izdavatelj elektroničkog novca ima pravo naplatiti naknadu za iskup elektroničkog novca, takva naknada mora biti primjerena i u skladu sa stvarnim troškovima izdavatelja elektroničkog novca.

(8) Imatelj elektroničkog novca može tražiti iskup elektroničkog novca u cijelosti ili djelomično ako iskup traži prije prestanka ugovora o izdavanju elektroničkog novca.

(9) Ako imatelj elektroničkog novca zahtijeva iskup na dan prestanka ugovora o izdavanju elektroničkog novca ili nakon dana prestanka ugovora, iskupljuje se novčana vrijednost elektroničkog novca u cijelosti.

(10) Ako imatelj elektroničkog novca zahtijeva iskup na dan prestanka ugovora o izdavanju elektroničkog novca ili u razdoblju do godine dana nakon dana prestanka ugovora od institucije za elektronički novac koja obavlja jednu ili više djelatnosti iz članka 15. točke 4. ovoga Zakona, a nije unaprijed poznato koliki se dio novčanih sredstava upotrebljava kao elektronički novac, iskupljuju se sva novčana sredstva koja je zahtijevao imatelj elektroničkog novca.